

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 21 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 248. szám.

Csütörtök, okt. 29.

Bosznia gazdasági értéke.

— okt. 29.

Az állami és társadalmi életben a gazdasági szempontok az irányadók s így abban a vitában, amely most a bosnyák kérdés körül folyik, első sorban a gazdasági szempontokat kell figyelembe venni. Ha egyesek — ellenfeleink — a történelmi jogot csak szép emlékeknek tartják — s osztrák részről egyesek ezt vallják, — amelynek reális értéke a helyzet szabályozására döntő jelentőségű nem lehet, mert a rendezésnek a ma, a jelen körülmények, követelmények utmutatásából kell táplálkozni, akkor kövessük őket a szerintük reálisabb argumentáció terén.

Lépünk tehát át a gazdasági nézőpontok terebélyesítésére. Ki venné tagadása, hogy az állami fejlődés és boldogulás ezen a kereten belül a nép boldogulása is, a gazdasági érdekekhez van fűzve? Ez nemcsak a legerősebb kötelék egymás között, hanem az evolúció országutja is. Már most állítsuk bele ebbe a nézőpontra Boszniát és Hercegovinát.

Az az elcsépett geográfiai fekvés, hogy még sem közhely és frázis, megmutatja az anektált tartományok gazdasági története is, amely idő alatt bebizonyult, hogy bár kísérlet történt az eme fekvés által parancsolt fejlődés más irányba való terelésére, ez még sem sikerült s a természetes kereskedelmi közlekedés állandóan a magyar határ felé irányult.

A statisztikai adatok tanúsága szerint Bosznia-Hercegovina kereskedelmi forgalmának óriási többsége magyar határon bonyolítottatik le, emellett az Ausztria felé való forgalom (ugyszólván elenyészően csekély. Ez adatok realitásához talán már

ellenfeleinknek sem lesz szava s el kell ismerniük osztrák antipodenseinknek, hogy az adatok már az adott jelen helyzetből merítették. A történelmi jog ime így kapcsolódik bele a jelen követelményeibe s ez a gazdasági egymásra utaltság, ha úgy tetszik kommentárul is szolgálhat a történelmi joghoz. Bosznia-Hercegovina életének tartalmát, fejlődésének, boldogulásának utat az a kapcsolat ad, amely a magyar birodalom fizikai testéhez fűzi s egy rendezés, ha komoly, áttekinthető és messzire látó akar lenni, figyelmen kívül hagyhatja-e ezeket a szempontokat?

Ismeretes, hogy a magyarságnak gazdasági összeköttetése a Balkánnal nincs: másfél milliárdos kivitelnél több az egész félszigetre 54 millió jut, kevesebb, mint amennyit Ausztria pl. egymagában Romániába exportál. És mi ebben a leginkább lesújtó tény? Az, hogy egész keleti kivitelenek körülbelül háromnegyed részét a mi vonalainkon, rajtuk keresztül, tehát a mi eszközeinkkel bonyolítja le Ausztria. S így vagyunk Bosznia-Hercegovinával is.

Az adatok bizonyítják, hogy magyar határon, Magyarországon keresztül vezetnek az anektált tartományok gazdasági életének véredényei, mert ez a természetből adott helyzet; ne gondoljuk azonban, hogy ezekben a véredényekben, ami pedig talán szintén természetes volna, a mi nemzeti erőnk és hatalmunk buzog.

S miután Bosznia-Hercegovina egyik legjelentősebb útunk a Balkán felé, ott kell kezdenünk s befolyásunk, hatalmunk alapjait ott kell leraknunk. Vagy az egyre fejlődő magyar gazdasági élet, mely megalapozója kell, hogy legyen nálunk is, mint mindenütt a politikai erőnek is, megengedi-e, hogy másoknak szolgálva

talajul, tétlen nézők maradjunk? Ha el is tekintünk a történelmi jogtól, Ausztriának csak annyi érdeke jön itt tekintetbe, hogy a mi gyámoltalanságunkkal élni tudott. De lehet-e ez érv, lehet-e ez alap a mi meggnyoltatásunk nélkül egy törvényes helyzet rendezésére?

Az a politika, amely ilyen nézőpontokkal számol, amely ilyen éket akar verni, nem gondol arra, hogy az összhangot nem tudja biztosítani, mert egy örökösön robbanással fenyegető anyaggal operál. A természetes utnak erőszakos elkerülése használhat pillanatnyi érdekeknek, de semmiesetre sem lehet hasznára magasabb szempontoknak, amelyeknek erőit csak a véglegesség jellege adhat. S ha a magyar álláspontot támogatja nemcsak a történelmi jog, de a gazdasági kapocs, a fejlődés fizikai törvénye, akkor támogatja a magasabb szempont is.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 12 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

Oktober 31. Városi képviselőválasztások.
November 9. Közig. bizottság ülése.

Athelyezés. A magyar kir. vallás- és közoktatási miniszter Ocskayné Bagi Jolán torontáljózseffalvai és Kodák Ilona csanád-palotai állami elemi iskolai tanítóknak kölcsönösen áthelyezte.

Jóváhagyott alapszabályok. A m. kir. kereskedelmi miniszter a torontálvármegyei szövetkezetek szövetségeinek alapszabályait jóváhagyta.

A „TORONTÁL” tárcája.

Az arckép.

Ez az arckép az oka minden rossz-nak, bíró ur — ha ugyan egyáltalán történt valami rossz. Mert részemről én nem ismerek csak egy határozott kötelességet: mindenki kövesse természetét impulzióit s ne törődjék a tettei következményeivel, miket egy felsőbb gondviselés rendez. — Én tudom azt is, hogy egy roszindulatú orvos azt állítja, mintha én nem volnék eszemnek teljes birtokában! Ez nagy tévedés, mert én nagyon helyesen okosodom s logikusan cselekszem. — Beismerem, hogy a természetem különbözik egy kissé a többi emberekétől és éppen ez tévesztette meg a tudós orvost, aki rólam oly diagnózist állapított meg, ami ellen én erősen tiltakozom. — Ez arckép nélkül én ma nem állnék ön előtt, bíró ur, s ha majd mindent elmondtam, be fogja látni, hogy igazam van.

Nem voltam egészen fiatal, mikor pár év előtt megházasodtam. Hozzám képest Laura gyerek volt — alig tizenhétéves. — Bíró ur csodálkozni fog, ha azt mondom, hogy nem szerelemből vettem el. Kínzott az egyedüllet — vágytam valaki után, aki szórakoztat és elvettem, mert szegény volt, én pedig gazdag — gondolva, hogy a jólét fogja hozzám kötni, elvettem, mert szépségében jól esett gyönyörködnöm, — mert ő egészséges, erős volt, míg én gyöngye és beteges s azt hittem, hogy a Laura életereje lassankint átszáll belém! És nem csalódom. Házasságom után már frissebb vér keringeti ereimben, melanchóliám eltűnt, az egész világot szebb színben láttam, s gyakran rajtakaptam magam, hogy dudolom azokat a kedves dalokat, amelyekkel a Laura csengő hangja töltötte be a házat. Különböznél egyáltalán nem éltünk zárdái élet. Én nem vagyok fősvény s szívesen láttam a Laura rokonait, ha kellemes emberek voltak s nem zavarták meg lelki és testi egészségem

egyensúlyát. Így ismerkedtünk meg a szomszédunkkal, egy fiatal festővel, akiről a hír minden jót beszélt. Nagytehetségű, nagyjövőjű művész, de akit gyötör a jelen. Hitelezőivel folytatott veszekedései áthangzottak hozzánk és Laura tanácsolta, hogy segítségünk rajta. Egy arckép, a Laura arcképe kedves emlék maradna nekünk és nagy segedelem a művésznak. Én megcsodáltam a feleségem jó szívét és beleegyeztem.

A festő állandó vendégünk lett. Asztalunkon folyton ott volt a terítéke s magam is mihamar kiléptem zárkózottságomból és egyszerűen „Józsefnek” neveztem, amit Laura is eltanult tőlem.

Be kell vallanom, hogy József jelenléte egészen felvidította a lakásunkat és mikor csengő hangján elkezdett beszélni, a kis kanárrik hangos trillákban törtek ki s heves mozdulataitól megriadva a szundikáló cica kiszaladt.

— Micsoda páratlan modell az ön felesége! — szavalta lelkesedve.

Aztán széjjeliszedte feleségem bájait, szépségeit, miket én nem ismertem. Engem bizonyos büszkeség érzete árasztott el, hogy ily szépséget választottam magamnak, Laura ellenben összeszidta a pikort.

A festés nagyon soká húzódott, de végre elkészült. Méltó volt a legszebb keretre. Akkor a feleségem azt óhajította, hogy a képnek párja is legyen és pedig az én megfestendő arcképe. Beleegyeztem. József nem lelkesedett az új modellen annyira, mint az előbbin, de azért kedvvel fogott a munkához. Azt mondta, hogy igen karakterisztikus fejem van. Az ülések alatt sajátos érzelmeket fogott el: úgy tetszett, mintha a festő mereven reámfüggesztett szemének sugara az életemet szívná ki, hogy a vászonra tegye. Mikor elkészült, sajátos mosollyal mutatta a képet:

— Nézze jól meg, ez az arckép jobban hasonlít önhöz, mint maga is gyanítaná. Tettem belé önből valamit, amit eddig nem sejtett magában.

Figyelemmel néztem a képet. Úgy tetszett, hogy az ajkak körül egy gonosz torzvonás lebeg, amit eddig sohasem tapasztaltam magamon. A szempillák alól ravasz mosoly szivárog elő. A széles homlok kopaszabb lett a valódinál s a halántékok körül borzasan álltak fel a szürkülő fűrtök.

— Hm! Igaza van, én nem ilyenek ismerem magamat.

Laura elkacagta magát:

— Ugyan eredj, hiszen József csak boldondozik!

De én tudtam, hogy nem! A képet bevittem a könyvtáramba s kezdtem tanulmányozni. És lassankint tisztán láttam. József csakugyan azt festette belőlem a vászonra, amit eddig nem ismertem: a lelkem színét, tökéletes rajzát. A művész tudományos ereje behatolt az én egész rejtett lényembe és lerántotta a fátyolt oly titkolt ösztöneimről, miket nem sejtettem, mintha csak az X-sugarakkal dolgozott volna. Amit azon a képen láttam, egyáltalán nem volt reám nézve hízogó. De hát már mondtam előbb, hogy nekem meggőződéseim, hogy engedelmeskednünk kell a természetünknek, ezzel tartozunk a gondviselésnek. Bővebben is kifejthetném teóriámat, de tudom, hogy ön türelmetlenül várja a végét. Tehát ez arckép által nyertem tiszta tudatot saját egyéniségemről és ez magyarázta meg nekem, hogy tennem, cselekednem kell haladék nélkül! — Aha, ez az a pont, ami a bíró urat érdekli! Türelem, rögtön kimagyarázom magamat.

Egy reggel névtelen levelet kaptam: „József nem mindig József — gyakran enged a madame Laura Putifárné epedésének”. Ez ostoba, ügyetlen levél, de mihelyt rávettem a szememet az arcképre, az is tisztán ismételte: Megcsaltak, megcsaltak, megcsaltak!

Sokáig néztem a festményre s mikor szemem a kép alján vöröslő aláírásra esett, megfenyegettem:

— **A gör. kel. szerb egyházmegyéből.** A görög keleti szerb egyházmegye szentszékeinek tegnapi ülésén jóváhagyták Dimitrievics Dusan diakonusnak bocsbári lelkészéé történet megválasztását.

— **Tanítógyűlés Nagybecskereken.** A dél-magyarországi tanítóegylet nagybecskereki fiókköre ma tartotta Nagybecskereken a központi áll. elemi népiskolában ez évi rendes közgyűlését Rózsa a Ferenc fiókkör elnök elnöklésével. A gyűlésről, amelyen a fiókkör tagjai nagy számmal vettek részt, lapunk holnapi számában hozunk részletes tudósítást.

— **Harangszentelés.** Csernoch János dr. esanádi püspök tegnap délelőtt a temesvári püspöki aula udvarán felszentelte a báró Csávossy-család új mauzoleuma számára készült harangokat.

— **Az új patriárka köszönete Nagybecskerek városának.** A múlt hó folyamán tartott városi közgyűlés Franz J. L. indítványára elhatározta, hogy a város közönsége üdvözölje Bogdanovics Luciánt, az új szerb patriárkát. Ma Bogdanovics aláírásával átirat érkezett Nagybecskerek város tanácsához, amelyben a patriárka meleg hangon köszönetet mond a szívélyes üdvözlésért.

— **A községi jegyzők kongresszusa.** A községi és körjegyzők országos egyesülete november 7-ikén délelőtt kilenc órákor tartja ez évi közgyűlését Pestvármegye székházának közgyűlési termében. A közgyűlés tárgysorozatára huszonkilenc ügyet tűztek ki; ezek között fontosabbak a következők: a belügyminiszternek küldendő emlékirat-tervezet bemutatása, az országos segítőegyesület alapszabályainak tárgyalása, Uszkay Bálint értekezése a járási hatósági jogkör decentralizálásáról, a községi közigazgatási szakkönyvtárak ügye, indítványok a nyugdíjügy rendezése, valamint a fizetésrendezés, a szegényügy, a katonabeszállásolási pótdó s az önálló hatáskör nélküli jegyzői állások tárgyában, a fegyelmi törvény módosítása, egy közigazgatási enciklopédia létesítése, egy politikai napilap megindítása, a kedvezményes vasúti jegyek ügye, a községi jegyzők középponti takarékpénztárának ügye, a jegyzői földek újrabecslése, a jegyzőknek a hitközségi járulékok kivetése alól való fölmentése. Néhány indítvány a jegyzők helyzetének javításáról szól; például a tolnamegyei jegyző egyesület azt indítványozza, hogy a marhalevél átírási díjakat emeljék, a nagykülliői egyesület pedig azt javasolja, hogy az anyakönyvi kivonati díjakat engedjék át az anyakönyveseknek. A mosonmegyei egyesület azt indítványozza, hogy a törvényjavaslatok előkészítésében juttassanak részt a jegyzőknek is. A közgyűlés előtt való napon, november 6-ikán, választmányi ülést tart az országos egyesület.

— **Te magad irtad alá halálos ítéletedet!** Mert most már megmondhatom önnek, hogy mit olvastam ki a József profétaihietségű esetje által festett képmásom szemeiből. Nézz, oda van írva olvashatóan, hogy: én gyilkos leszek.

A kép elkészülte óta kutattam, kerestem lázas rémekkel telt éjeken keresztül, ki legyen az áldozatom? Az a levél megmondta. Aztán ismételttem m gámban azokat, akik kényszerítettek a gyilkosságra: a hálátlansággal fizetett jótémény, a megsértett vendégszeretet és az okozott kár! Igen, a kár! Mert én nem a becsületemet akarom megboszolni — ahhoz Laurának nincs köze. De Laura az én tulajdonom volt, s a csábító vele együtt meglopta az egészségemet — hiszen mondtam, hogy a Laura életerejé, üde ifjúsága megfijított, új erőt öntött ereimbe s én őt egyedül magamnak akartam megtartani. Következésképpen, nem lévén se féltékeny, se szerelmes, nem végezhettem ki Laurát! Ellenkezőleg, vissza akartam hódítani — meggyilkolom tehát a kedvesét. Mikor a könyvtárból kimentem, tisztán láttam, mily helybenhagyóan nevet rám az arckép.

Ime, ez volt az indító oka azon cselekménynek, amit ön „bűnnek” s amit az orvos „egy örült beszámíthatatlan rémtettének” keresztelt.

En egyszerűen természetem impulzióját követtem, amit e szerencsétlen arckép fedezett fel előttem.

— **Tanfolyamok iparossegédek számára.** A magyar kir. technológiai iparmuzeum igazgatósága az 1908—1909. évi téli időszak alatt november hó 3-tól március hó végéig iparossegédek részére a következő tanfolyamokat rendezi: 1. Üzleti fogalmazás. 2. Ipari számvetés és mérés. 3. Szerkesztő ábrázoló mértan elemei. 4. Szabadkézi rajzolás. 5. Kádáripari szakrajzolás tanfolyam. 6. Könyvvitelan cipészeknek. 7. Cipészipari szakrajz. 8. Géplakatosoknak való szakrajzi tanfolyam. Érdeklődők a technológiai iparmuzeum igazgatóságától Budapest, VIII. József-körut 6. sz., nyerhetnek bővebb felvilágosítást.

— **Halálozás.** A nagyszentmiklósi izraelita hitközségnek gyásza van. Vogel Náthán, ki több, mint negyven esztendőn át volt a község rabbija, az éjjel meghalt. Temetése holnap 10 órákor lesz s a temetési szertartásra dr. Klein Mór nagybecskereki főrabbit kérték föl.

— **Uj megyebizottsági tag.** Bárányos községben tegnap volt a megyebizottsági tagválasztás. A választáson, mely reggel 8 órákor kezdődött, Krevráth Ármán pancsovai szolgabíró elnökölt. Megyebizottsági tagnak itt 126 szavazattal Totesku Damian bárányosi román lelkész választották meg s ezzel a választások be is fejeződtek.

— **Halálos szerencsétlenség.** Halálos végű szerencsétlenség történt tegnap a szentmihályi országúton. Tapai István magyarszentmihályi béres ugyanis be akart jönni kocsival Nagybecskerekre s a kocsis mögött egy vezetéklovat tartott, úgy, hogy a kötél a csuklójára volt erősítve. Utközben a ló valamitől megijedt s visszarántotta magát s minthogy a kötőfék Tapai csuklójához volt kötve, őt is magával rántotta. még pedig oly szerencsétlenül, hogy a béres fejfel bukott ki a kocsiból s kitorpte a nyakcsigolyáját. A szerencsétlenül bérest tüstént beszállították a nagybecskereki kórházba, ahol azonban már nem tudtak segíteni rajta és Tapai még tegnap délelőtt meghalt. A szerencsétlenségről értesítették az elhunyt hozzátartozóit.

— **Magánmenek vizsgálata.** Ma tartották meg Nagybecskereken a magánmenek feletti vizsgálatot a Vásártéren és pedig délután 2 órákor a nagybecskereki, délután 2 órákor pedig a vidékről behozott menekett vizsgálatát meg. A mérvizsgáló bizottság elnöke dr. Perisics Zoltán polgármester volt, tagjai pedig dr. Magyar Károly és Steyer István. Szakértő volt Fülepp György városi állatorvos. A bizottság az alkalmas meneknek kiadta a fedeztetési engedélyt.

— **A szerb takarékpénztár ügye.** Ismeretes, hogy a nagybecskereki szerb takarékpénztárnál történt visszaélések miatt a szerb hitközségi előjáróságot, valamint a hitközségi választmányt is felfüggesztették. A karlócai szerb kongresszus választmánya a napokban tartott ülésén behatóan megvizsgálta az ügyet és úgy találta, hogy a visszaéléseknél sem az előjáróság, sem a választmány nem mondható hibásnak, miért is a kongresszus a felfüggesztést mindkettőre nézve visszavonta, az ideiglenes kuratóriumot pedig a további működés alól felmentette.

— **Nagy vihar Verseczen.** Mint Verseczről jelentik, ott három napja, hogy valóságos orkán-szerű szélvész dühöng. Fákat, távirda- és telefonoszlopokat döntött ki a vihar, sőt egynehány villamos világítási vezeték tartó oszlopot is. Egy ilyen oszlopot tegnapelőtt este felé, midőn már áram is volt a vezetékben, döntött ki a szél, a sodrony eiszakadt és egy arra haladó kocsit elé fogott lovakra esett. Az egyik menten megdőglött, a másik pedig megsebesült. Sok háztetőről cserepeket szakított le a vihar, úgy, hogy életveszélylyel járt az utcán való tartózkodás, különösen tegnapelőtt, midőn a sodronyszakadás miatt egyes utcákon nem volt világítás.

— **A perlaszi országos vásár.** Perlasz község előjárósága közli, hogy a legközelebbi perlaszi országos vásár november hó 7-ikén és 8-án lesz s szabályszerű marhalevéllel mindenemű állat felhajtható. A kocsit elé fogott lovakat is el kell látni marhalevéllel.

— **A gép áldozata.** Véres baleset történt tegnapelőtt az Alibunár mellett fekvő Keviszöllős községben. Pontea Fülöp öt éves fia, Pontea György gazda fia a szecskaavágó körül játszódott, miközben a jobb keze valamiképpen a géphez került, amely azt teljesen összezsuzta. A szerencsétlenül járt gyermeket a temesvári kórházba szállították, ahol a jobb kezét amputálták.

Gyengeséget

még ha betegség után való szervi betegség is, könnyen le lehet győzni, valamint az egészséget és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani SCOTT-féle Emulsió által.

Kényes iny és gyomor,

amely nem bírja el a közönséges csukamájolajat, a

SCOTT-féle Emulsiót

eszményi gyógyszerként fogadják. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorosa táplálóból, mint a közönséges csukamájolaj.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógytárban. 830h—72

Az Emulsió VÁSÁRLÁSÁNAK A SCOTT-féle módozatot fogadját a hárszt - kérjük ügyelembé vonni.

Színház irodalom.

* **A cornevillei harangok.** Tegnap este Peterdi Eteleka hirtelen betegsége folytán a hirdetett „Báلكirálynő” helyett a cornevillei harangokat adták elő a színházban. Az a szép számú közönség azonban, amely tegnap este bizonyára a Báلكirálynő kedvéért összegyűlt, művészi szempontból semmi esetre sem vesztett, mert a régi operettemuzsikának ez az örökszepségű terméke messze fölötte áll amannak. Sokszor hallott gyönyörű muzsikája ma is frissen hat s élvezetet nyujthat mindenkinek. Az előadás is jó volt tegnap s Kaposi Józsa, Barna Andor, Radványi Dezső énekszámait élvezettel hallgatta a közönség. Mellettük azonban jók voltak a többiek is s különösen Halasi Béla Gáspár apója, Csanádi Irma Germainje élénk tesszéssel találkozott. A kar és a zenekar összevágó játékot nyujtott. (S—s.)

* **Helyreigazítás.** A Parasztecsület előadásáról írott referádánkba tegnap tollhibából az csuszott bele, hogy Lucia szerepét Halasiné játszotta. Ezt most helyreigazítjuk azzal, hogy Lucia szerepét nem Halasiné játszotta, hanem Fehér Laura.

* **Élet öfelsegéhez.** A „Holnap” című antológia költőinek egyetlen nőtárgya, Mikló: Jutka, a főtli címmel újabb verskötetet adott most ki. Az élethez, egy fiatal, vágyó, tiszta életből, vagy talán inkább élni vágyásból vannak írva ezek a versek. Sok hangból álló mély, nagy harmonia csendül föl a ritmusokból és mégis oly egységes, oly tömör érzés vonul rajtuk végig, mintha egy dallamos kiáltás volna az egész. Egy rajongó üdvkiáltás az élethez; egy mély, fájdalmas ima mindenhez, ami szép, ami szabadság; egy harci zene. Valaki írta ezeket a verseket, aki tágra nyitott szemekkel, forró szívvel, szomjas lélekkel áll az élet útján, bele szeretné vetni magát az árba és ezer vágy és sejtés rohanja meg: A nagy élés és harc utáni vágy; sok nagy és szomorú dolognak, a nagy ismeretlennek, a nagy Életmisztériumnak megsejtése és szomorúsága és talán mindenek fölött kinzó küzdelme a nemküzdésnek, színtelenségnek. Büszke, dacos életöröm hirdetője a „Hajnali mise”. Ez a kezdet! Fialtság, tüzes, mámoros fialtság lüktet benne és muzsika hallik belőle. Bizó, acélos ereje, nagy, öntudatos felelősségérzése saját életével és értékével szemben egész sok versében szólal meg. (Ez az én gályám, St.-Elm tüze) úgy, hogy azt érezzük, külön-külön beszél és ő utnak indul a

FIGYELEM!

FIGYELEM!

FIGYELEM!

PETRY JAKAB :: NAGYBECSKEREK

Ajánlja az igen tisztelt vevőközönségnek becses figyelmébe dusan felszerelt raktárát a legújabb fazonban és legizlésebb kivitelben készült

férfi, női és gyermekruháit, valamint férfi- és fiu-kalap különlegességeit,

nemkülönbben a legjobb minőségű bel- és külföldi szöveteket feldolgozó mérték utáni szabóságát ugyszintén a saját műhelyében és felügyelete alatt készült női szőrmekabátokat, colliereket és karmantyukat. Nagy választékot tart szőrmével bélelt saját készítményű vadász- és gazdász-kabátokból, asztrachán és másnemű prémsapkákból, valamint nyers prémekből is. Elfogad mindennemű szőrmearu készítmést vagy új fazonra való izlése átalakítást.

JUTANYOS ÁRAK.

895—x 13

PONTOS KISZOLGÁLÁS.

magány felé „fekete cyprusok” alá, de idegen ő ott „Fekete cyprusok” küldik őt vissza. Vissza kell jönnie a fénybe, a harcba. Forrongó lelke hangos, fiatal a nagy esőndnek. Harcra termett, küzdeni vágyó, tüzes, fiatal! A könyv ára 3 kor. Kapható Nagyváradon a szerzőnél, valamint minden könyvkereskedésben. (Sz. V.)

* A „Zenélő Magyarország” közismert zeneműfolyóirat ép most megjelent 366-ik füzeté újra a legjobb s kedvelt zongora-ujdonságokat közli, még pedig: I. Böhm Himér, Fecske madár, daru madár hangulatos magyar dalát. II. Dr. Angyal Armand. „Ámi bizonyos” tréfás dalát. III. Schubert Ferenc. Éjjeli zene. Ständchen műdalt. György Margit magyar szöveg fordításával IV. Lányi Ernő. Hunnia gyászja. Nagyhatású magyar kesergőjét zongorára. Elismert tény, hogy annyi zeneművet s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló ujdonságait, csak 6—8 koronáért szerezhetheti meg külön kiadásokban, amennyit egy füzeté ad e pompás zeneműfolyóiratnak; mégis rendkívül elterjedtsége miatt 6 korona felévi előfizetésért 12 ily gazdag tartalmú füzetet s egy 50 zeneoldal terjedelmű albumot, egész évi 12 kor. előfizetésért pedig a husvéti és karácsonyi zenealbumokat teljesen ingyen adja előfizetőinek. Előfizetések a most megindult 1908. évi 2-ik (július—decemberi) félévre, a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalához, Budapest, VIII. József-körút 11. intézendők, honnan kívánatra kimerítő árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

TÁVIRATOK

A választói jog.

Budapest, okt. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszélnek, Andrásy Gyula gróf belügyminiszter bizalmas körben nyilatkozott a választó reformtervezet dolgáról. Ez alkalommal Andrásy Gyula gróf kijelentette, hogy a király elvben már hozzájárult a pluralitáshoz, csak azt kívánta, hogy a szavazás titkos legyen. Mikor a miniszter kifejtette az uralkodó előtt a titkosság dolgában való aggodalmait, akkor a király legalább a városokra nézve kívánta a titkosságot. E forrás szerint hangoztatta azonban Andrásy, hogy az bizonyos, hogy a választói törvény parlamenti előterjesztéséig a király előzetes szankciója meglesz.

A jövő évi költségvetés.

Budapest, okt. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt 10 órakor Széll Kálmán elnöklésével ülést tartott. Az ülésen, amelyen megjelent Andrásy Gyula gróf belügyminiszter is, a belügyminiszterium költségvetését kezdték el tárgyalni.

Az osztrák delegáció ülése.

Budapest, okt. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az osztrák delegáció ma délelőtt Madeisky lovag elnöklésével teljes ülést tartott, amelyen Bosznia és Hercegovina költségvetésének tárgyalását kezdte meg.

A balkáni események.

Budapest, okt. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, Milovanovics szerb külügyminiszter tegnap meglátogatta Grey angol külügyi államtitkár, akivel hosszabb ideig tanácskozott. Ezután Milovanovics több külföldi nagykövetnél tett látogatást.

Budapest, okt. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról sürgönyzik, György szerb trónörökös a külön bizottsággal tegnap odaérkezett.

Budapest, okt. 29. (A „Torontál” ered. táv.) Egy Berlinből érkezett sürgöny a közetközökben igyekszik tolmácsolni Németország véleményét a balkáni helyzetről: Németország semmiféle befolyást nem gyakorol Ausztria-Magyarországra, ellenben Oroszország azt kívánja, hogy Bosznia és Hercegovina annektálásának az ügye tárgyalassék a konferencián, a mibe azonban monarchiánk nem

egyezik bele, amennyiben az annektálást befejezett ténynek tekintik. Ez a kérdés még talán nem okozna valami nagyobb bonyodalmat, sokkal kényesebb dolog azonban ennél a Szerbia és Montenegró területi kártalanításának az ügye, amit Ausztria-Magyarország nem hajlandó megadni. A tárgyalások most tehát Bécs és Szentpétervár között folynak, hogy e két pontban megegyezést teremtsenek. Ezeknél a tárgyalásoknál Németország nem érvényesíti befolyását.

Budapest, okt. 29. (A „Torontál” ered. távirata.) Irányadó orosz diplomáciai körökben az a hír tartja magát, hogy Iswolsky orosz külügyminiszternek a német kancellárral és Schoen államtitkárral folytatott tanácskozása eleinte nagyon barátságos volt, dacára annak, hogy Németország már jó eleve kijelentette, hogy csak az esetben vesz részt a konferencián, ha a többi nagyhatalmak az összes pontokban megegyezésre jutottak s hogy Németország semmi olyanhoz nem adja beleegyezést, amit esetleg Ausztria-Magyarország kifogásolna. Orosz körökben még mindig biznak abban, hogy Németországnak előbb-utóbb sikerülni fog monarchiánkkal kivezető utat találni s hogy Ausztria-Magyarország nem fog végkép elzárkózni az orosz követelmények elől, hanem nemzetközi érdekekből bele fog nyugodni a konferencia határozatába.

Budapest, okt. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból jelentik: A „Manchester Guardian” védi ugyan Angolország eljárását a Balkán-ügyben, belátja azonban, hogy Angolország helyesen cselekedett volna, ha figyelmezteti Törökországot, hogy a konferencia Ausztria-Magyarország és Németország nélkül nem határozhat s így ajánlania kellett volna, hogy Törökország folytassa tovább a tárgyalást monarchiánkkal.

Budapest, okt. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szófiából érkező jelentés szerint Ferdinánd bolgár király tegnap délután trónbeszéddel nyitotta meg a Szobranje tizennegyedik rendes ülését. A kompenzációk dolgában az utóbbi napokban élénk tárgyalások folytak s a kormányhoz közelálló körökben az a vélemény uralkodik, hogy a kormány hajlandó is volna erre, de attól tart, hogy ezzel a kormánypárt egy tekintélyes csoportjánál ellentétlással fog találkozni s így esetleg szakadást idézhet elő a párthoz, ami azután a kormány pozícióját is megingatná.

Budapest, okt. 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádi politikai körökben a Szerbia és Montenegró közötti szövetség dolgáról már mint befejezett tényről beszélnek, sőt még azt is mondják, hogy Szerbia Montenegrónak tekintélyesebb összeg pénzt bocsátott rendelkezésre.

A kereskedelmi bank rablói elfogták.

Budapest, okt. 29. (A „Torontál” ered. távirata.) A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank újpesti fiókja ellen elkövetett rablás tetteseit elfogták. A rendőrség a képzelhető legnagyobb apparátussal nyomozott s a szélrózsa minden irányában szétküldött táviratokkal hívta fel a vidéki hatóságok és vasuti állomások figyelmét. Ennek csakhamar meg is lett az eredménye, mert Kisternyéről az ottani csendőrség táviratozott, hogy az ottani vasuti állomáson letartóztattak egy gyanús viselkedésű munkásformájú embert, akinél nagyobb összeg pénzt találtak, amelynek holszerzéséről nem tudott magyarázatot adni. Az illetőre, aki Piuskowsky József vasmunkásnak mondta magát, ráillik az egyik rabló személyleírása, bár a rablásban való részvételét kereken tagadja. Azt vallotta, hogy barátjával, Antusovics Józseffel együtt jött Budapestről, Antusovicsnak azonban vissza kellett menni valamiért a fővárosba s ő ott Kisternyén akarta megvárni. A csendőrségnek erre az értesítésére a budapesti rendőrség

nyomozni kezdte Antusovicsot, akit a Zuglóban levő Angol-utcai lakásán meg is találtak s nyomban a rendőrségre vittek. Közben még az éjjel Piuskowskyt is Budapestre hozták s ma délelőtt mindkettőt szembesítették a bank alkalmazottjaival. A szembesítésnek az eredménye az volt, hogy valamennyien ráismertek a két fiatallembert a rablókra. Piuskowsky még ezután is tagadta a tettet, de Antusovics töredelmes vallomást tett és beismerte, hogy ők ketten követték el a rablást s a pénzt a kerepesi erdőben ásták el. Délben detektívek mentek ki Antusovicssal a kerepesi erdőbe, hogy mutassa meg helyet, ahol a pénzt elásták.

Határidő-üzlet.

Budapest, okt. 29. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (április 1909.) . . . 24.84— — Rózsa (áprilisra 1909.) . . . 20.64— — Zab (áprilisra 1909.) . . . 17. — — Tengeri (áprilisra) . . . 15.10— —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Bérlet 29 sz. VÁROSI SZÍNHÁZ. 33. előadás.

Ma, esütörtökön, 1908. október hó 29-én:

BÁLKIRÁLYNŐ.

Angol táncos operette 2 felv. — Irták: Seymour és Cosmo.

Személyek:

A st. jermi herceg	—	—	Virányi Sándor
A st. jermi hercegnő, az anyja	—	—	B. Fehér Laura
Sir John Crystal	—	—	Solymosi Sándor
Lady Crystal, második felesége	—	—	R. Völgyi Ilona
Sophia Bedford leányai	—	—	Pataki Vilma
Honorina	—	—	Csanádi Irma
Angela, mostoha leánya	—	—	Peterdi Etelka
Lady Caverham, Sir John testvére	—	—	Haraszi Vilma
Gibson, rendőrtisztviselő	—	—	Csolnaki Gy.
Emid	—	—	E. Varró Erzi
Stella	—	—	I. Havas Irén
Margarett leányai	—	—	Páli Ma git
Betti	—	—	Gyurcsák Gizi
Dwendreary	—	—	Remete Géza
Montpellier	—	—	Balasi Béla
Yatton	—	—	Radványi Dezső
Montagne	—	—	Kabos Gyula
Fuchpool kapitány	—	—	Bárna Andor
Cloild, francia leány	—	—	Gyurcsák Giza
Bucket	—	—	Perényi Renée

Holnap, pénteken, 1908. évi október hó 30-án:

TAVASZ.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1908 október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Verseez, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.

Panesováról: délután 5 óra 40 p.

Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.

Szegedről: (mótorkecsi) d. e. 9 óra 47 perc.

Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseezről, Alibanáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.

Panesováról: reggel 8 óra 27 perc.

Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.

este 7 óra 05 perc.

Csöztelekről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 óra 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Panesovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.

Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.

Szegedre: (mótorkecsi) délután 1 óra 15 perc.

Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Verseez: délután 4 óra 35 p.

Temesvár, Verseez, Antalfalva—Panesova és Alibanára reggel 3 óra 33 perc.

Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 31 p.

délután 5 óra 25 perc.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.

Csöztelekre: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.

Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Módosról—Zsombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.

Zsombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

Telefon!

Telefon!

Tisztelt közönség!

Van szerencsém Nagybecskerek városa és a környék t. közönségének szíves tudomására hozni, hogy f. évi nov. 1-én Nagybecskereken, a Hunyadi-(fő)-utcában, a Popovics-Pécsi-féle házban (Praschák Testvérek virágkeres. mellett) **Erczegán Tivadar** **bej. cég alatt** a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő, dusan felszerelt és az „Arany kulcs”-hoz címzett

fűszer-, anyag-, festék- és csemegeáru üzletet nyitok.

Elsőrendű összeköttetésem folytán mindenkor abban a helyzetben leszek, hogy a szakmámba vágó összes cikkekben kizárólag a legjobbat nyújtsam t. vevőimnek pontos és előzékeny kiszolgálással mindenkor mérsékelt árak mellett.

Kérem a t. vevőközönség becses támogatását vállalatomhoz.

Magamat szíves jóindulatukba ajánlom kitűnő tisztelettel

Erczegán Tivadar,
Nagybecskerek.

971-3.3

28820/1908. sz.

Torontálvármegye alispánja.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járásában elhalálozás folytán megüresedett járási **orvosi állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen járási orvosi állás a X. fizetési osztálynak megfelelő 2000 kor. alapfizetés, 600 korona utiátalány és 350 kor. lakbérilletmény élvezetével javadalmaztatik.

Felhívom mindazokat, ak k ezen állást elnyerni óhajtják, hogy eddigi alkalmaztatásukat, minősítésüket igazoló okiratokkal és a 80.099/1893. sz. B. m. szabályrendelettel életbeléptetett tiszti orvosi vizsgálat letételét is igazoló bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvényüket Torontálvármegye főispánjához címezve a 125.000/1902. sz. B. m. vármegyei ügyviteli szabályzat 4-ik §-ának megfelelően bezárólag f. évi nov. hó 25-ik napjáig hozzám nyujtsák be

Nagybecskerek, 1908. évi október 23.

Jankó Ágoston,
alispán.

972-3.3

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-utca 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellék-helyiségekkel, villanyvilágítással és nagyon szépen parkirozott udvarral. ::

SOLYMOSSYNE BRÁJER MÁRIA.

(551-x.32)

Árverési hirdetmény.

A nagybecsk reki 299. sz. ház 9500 kor. és a 298., 2674. és 2675. sz. volt

Hadfy-féle házak

8000 kor. kikiáltási árban f. évi nov. 5-én d. u. 3 órakor a közjegyző hivatalos helyiségében együttesen, vagy pedig külön-külön nyilvános árverésen el fognak adatni.

A bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a. Vevő köteles a vételár fele részét nyomban lefizetni.

Bővebb felvilágosítást ad alólirott

Dr. Gyorgyevics Milos,
ügyvéd.

985-1.1

8002/1908. sz.

A törökbecsei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járásához tartozó Karlova községben üresedésben levő s évi 840 korona fizetéssel javadalmazott községi **irnoki állás** betöltése céljából pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy sajátkezűleg irt s kellően felszerelt kérvényüket hozzám f. évi nov. 12-ig terjeszszék be.

Törökbecse, 1908. évi október 20.

Dr. Csavosy,
főszolgabíró.

955-3.2

Az Arpád-utcai 637/15. sz. házban több kisebb és nagyobb

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódni e lap kiadóhivatalában lehet.

786-x.32

RÁMPÁS

dr. Brájjer Lajos
= szöllőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

822-x.30

Vendéglő-megnyitás.

Az Árpád-u. 638/15. sz. házban levő vendéglő ujonnan átalakítva, mint

Vendéglő a Naphoz**megnyilt.**

018-x.7

Mindenkor jó valódi borok és egyéb italok, valamint ételekről gondoskodva van.

MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐ

elvállal olcsó díjazás mellett délutáni és esti órákra könyvelést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e lap kiadóhivatala szolgál.

ELSŐRENDŰ CÍPŐK NAGY RAKTÁRA

WEINBERGER K.

Nagybecskerek, Hunyadi-fő-utca 23.

Hallatlan olcsón árusítok jó cipőket, u. m.:

Férfiak részére:

amerikai sevro-bergsteiger 11 K.
ugyanaz gombos 12 ..
box bőr cugos vagy
bergsteiger 12 K.

Nők részére:

box vagy amerikai sevro.
füzős 10 K.

ugyanaz gombos 11 ..

A legjobb gyermek cipők
szintén olcsó árban.

Videki megrendéseket az
árak rendkívüli olcsósága
daczára két pár rendelésnél
bérmentve eszközölöm.

Viszontel-
árusítóknak
mérsékelt árak.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSBEN

34-49,44

**BUIZÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVÍZ**

**KITŰNŐ HATÁSÚ VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESÍTETT
rendkívül üdítő asztali víz.**

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVÁ!

lvógyómdra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybecskereki főlerakat: **WEHNER JÓZSEF** ügynöksége. Kapható
Schlesinger D. fűszerkereskedésében (a főpostánál szemben), minden
fűszerüzletben, vendéglőben és ká. házban. 791-153.151

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.